

OS POLGÁRMESTERE

atorbágy, Baross Gábor utca 2/a. • Telefon: 06 23 310-174/244
23 310-135 • E-mail: polgarmester@biatorbagy.hu • www.biatorbagy.hu

BESZÁMOLÓ

az SOS Krízis Alapítvány 2018. évi tevékenységéről

Biatorbágy Város Önkormányzata és az SOS Krízis Alapítvány között a 118/2016.(V.26.) számú határozat alapján 2016. július 1. napjától, 5 év határozott időre szóló feladat-ellátási szerződés megkötésére került.

A feladat-ellátási szerződésben foglaltak értelmében az Alapítvány biztosítja az Önkormányzat által megnevezett (szociális krízishelyzetben lévő és együttműködést vállaló) 8 fő (2család) átmeneti elhelyezését.

A 2019. március 18. napján megküldött beszámoló az előterjesztés mellékleteként olvasható.

2018. évre 3.366.400.- forint került elszámolásra az Önkormányzat felé.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy mellékelt szakmai és pénzügyi beszámolót megtárgyalni és átruházott hatáskörben elfogadni szíveskedjen.

Biatorbágy, 2019. április 3.

**Tarjáni István s.k.
polgármester**

Melléklet:

- pénzügyi és szakmai beszámoló az S.O.S krízis Alapítvány 2018 évi tevékenységéről

Előkészítésben résztvevők:

Összeállította: Lengyel Anita Felelős: Dr. Szabó Ferenc, Szervezési Osztály vezetője, aljegyző

Határozati javaslat

Biatorbágy Város Önkormányzata Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottságának /2019.(IV.15.) határozata

Beszámoló az S.O.S Krízis Alapítvány 2018. évi tevékenységéről

Biatorbágy Város Önkormányzatának Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága megtárgyalta és a Biatorbágy Város Önkormányzata szervezeti és működési szabályzatáról szóló 3/2011.(02.25.) önkormányzati rendelete 1/B. számú mellékletben foglalt átruházott hatáskörében jóváhagyja az S.O.S Krízis Alapítvány 2018. évi tevékenységéről szóló szakmai és pénzügyi beszámolót.

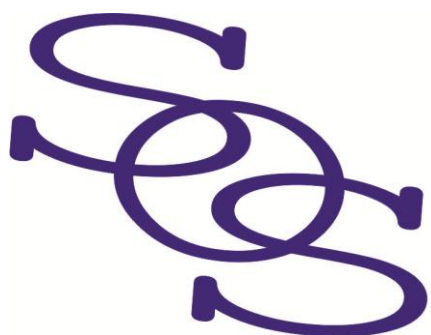
A beszámoló a határozat melléklete tartalmazza.

Bodorkos Ádám

elnök

2018.

**Szakmai és pénzügyi beszámoló
Biatorbágy Város
Önkormányzata részére**

**KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY**

Hellenbárt László

Intézményvezető

2019.03.15.

**SZAKMAI ÉS PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ BIATORBÁGY VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA RÉSZÉRE**

CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA

2018. ÉV

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hoztuk létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. 2017. évben három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő – 29 család – ellátását tudjuk biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Körvasút sori szakmai egység 25 fő, míg a Lócsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

Családok átmeneti otthona intézményeink közül az újpesti otthon krízisközpontként működik, míg kiléptető lakásaink egyike Félutas Házként működik azon bántalmazottak számára, akik a krízisközpontot követő átmeneti ellátás során kellően megerősödtek ahhoz, hogy egy komplex reintergrációs program keretén belül kezdjék újra az életüket. Félutas Házunkban öt évig maradhatnak a bántalmazottak.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: *„Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”* A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt a gyermeket el kellene választani a szüleit. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományunkban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek, valamint újpesti intézményünkben a fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a fejlesztésre szoruló gyermekekkel.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány szervezeti felépítése

S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA

S.O.S.KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK
ÁTMENETI
OTTHONA
(székhely)

S.O.S. KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK
ÁTMENETI
OTTHONA II.
Körvasút sor
Szabadkai fsz 2
Szabadkai fsz 5
Szabadkai fsz 6

S.O.S. KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY
CSALÁDOK ÁTMENETI
OTTHONA III.
Lőcsei u 41.
Dózsa Gy.út 17

40 FŐ

38 FŐ

40 FŐ

Intézményvezető

Intézményvezető helyettes

Intézményvezető
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Szakmai egység
vezető
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Intézményvezető
helyettes
Családgondozó 2 fő
Szakgondozó 4 fő

Technikai személyzet

Az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona által nyújtott szolgáltatások

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, akik a beköltözést követően 24 órán belül felveszik a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásunkba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait. Családgondozóink mindegyike felsőfokú végzettségű szociális szakember, míg szakgondozóink igen változatos szakképesítésekkel rendelkeznek, így minden esetben sikerül a család szükségleteinek megfelelő végzettségű és tudású szakembert rendelnünk a gondozási folyamathoz.

Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási időletelte utáni önálló életre.

Intézményünk a bántalmazottak segítésére 2005-ben életre hívott krízisellátó rendszer tagja. Professzionális eszközökkel segítjük a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtunk a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttéről vagy teljes családról.

A krízisprogramban négy hét az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható további négy héttel. Ennyi idő áll munkatársaink rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítunk a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaink állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

Szervezetünk 20 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdtük meg működésünket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítjük ellátásunkba, emellett munkatársaink korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. Munkánk során nagy hangsúlyt fektetünk a szolgáltatásközpontú ellátásra. Valljuk, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereink és eszköztárunk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-

szocializációs rendszerben dolgozunk, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztaljuk, ügyfélkörünk többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Célunk és feladatunk, hogy a nálunk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgozunk, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményünkben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használjuk, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgáljuk, szükség szerint alakítjuk, módosítjuk az kliensekkel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Célunk, hogy klienseink jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó – nevelő munkatársaink rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaink szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsde, óvoda)

igénybe vételével oldjuk meg, hozzásegítve ügyfeleinket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítjuk a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.

- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványunk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartjuk, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetünk jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Fejlesztőpedagógiai segítség:* 2017-ben a Perényi utcai egységünkben, s terveink szerint a jövőben minden intézményünkben elérhető lesz a gyermekek számára fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a tanulásban segítségre szoruló gyermekeinkkel.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetünk, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaink végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem célunk ellátottaink hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményünk kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetünk az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Előtakarékosság lehetősége:* Intézményeinkben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között

lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve mi kezeljük helyette. 2015. óta bevezettünk egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket igénylő takarékoskodási formát, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kötünk a takarékosági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudjuk az ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt. Az Alapító program lényegi eleme, hogy ha a család 3-6-9 hónapig fenntartja a szerződésben vállalt takarékosági összegét, úgy 10-20-30%-kal csökkentjük a személyi térítési díját, mely összeg szintén a család előtakarékosági számláját növeli. A lakók takarékosági célú befizetéseit elkülönített bankszámlán kezeljük. A program sikerességét bizonyítja, hogy családjaink több, mint fele részt vesz benne, többszázezer forintos takarékoskodást érve el.

- *Félutas Ház:* A Félutas Ház szolgáltatás azon kliensek számára elérhető, akik bántalmazást követően az ország bármely krízisközpontjában elhelyezésre kerültek, majd onnan családok átmeneti otthonába /anyaotthonba költöztek, s a gondozás során kellően megerősödtek ahhoz, hogy jó eséllyel tudjanak önálló életet kezdeni. A jogszabály és a vonatkozó szakmai protokollok által erősen meghatározott azoknak a köre, akik a szolgáltatást igénybe vehetik. Üresedés esetén országos pályázatot hirdet Alapítványunk a családok átmeneti otthonai körében, a pályázatokat szakmai team bírálja el objektív szempontok alapján.

Társadalmi felelősségvállalás – együttműködések és jelenlét

Szervezetünk 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívjuk fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaink 2018-ban is több középiskolában jártak, **osztályfőnöki órákat** tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemről és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettünk részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottunk meg.

2018-as szakmai konferenciánkat – immár hagyományosan – az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban tartottuk, **2018. november 23-án**, a XIII. Kerületi Önkormányzat támogatásával. Szakmai találkozóink fókuszpontjában a bántalmazó kapcsolatból való kilépés,

és azt követő időszak állt, figyelemmel arra, hogy – ha más módon is – de ez legalább annyira nehéz időszak tud lenni, mint maga a kilépés. Előadóink voltak ■■■ Gábor krízisintervenciós szakpszichológus, aki a kilépés objektív- és szubjektív akadályairól beszélt, ■■■ Lilla, a Cordelia Alapítvány orvos-igazgatója, aki a poszttraumás stressz zavaráról tartott előadást, valamint a 2018-ban megnyílt budapesti Krízisambulancia munkatársai, akik bemutatták ezt a hiánypótló szolgáltatást. Az előadásokat szekcióbeszélgetések követték, ■■■ Zsuzsanna családkonzulens, ■■■ Júlia gyermekpszichiáter, ■■■ Tímea, az OKIT igazgatója és ■■■ Erika pszichológus vezetésével.

A szélesebb közönség megszólítása mellett kiemelten fontos számunkra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerint illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2018-ban is több esetmegbeszélőn és esetkonferencián vettünk részt, családgondozóink szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok családgondozóival, munkatársaink rendszeresen részt vesznek a jelzőrendszeri találkozók, hallgatóként és előadóként egyaránt. 2018-ban is többször volt szükség szoros együttműködésre a Gyermekjóléti Központ és Intézményünk között, minden esetben számíthattunk a Központ **partnerségére**, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Mindezek mellett az elmúlt év egy új, szélesebb körű együttműködés kezdetét is jelentette. Újpest Önkormányzata, a **Habitat for Humanity** Magyarország, a **MetLife Hungary** és az S.O.S. Krízis Alapítvány együttműködésével egy, átmeneti otthonunkban lakó pár és két gyermeke költözhetett önkormányzati bérlakásba, melyet a MetLife Hungary támogatásával a Habitat for Humanity munkatársai és partnere újítottak fel. Intézményünk vállalta a család felkészítését az önálló életre, támogatását előtakarékosági programunkban, valamint a kiköltözést követően egy évig a család a mentorálását.

2018-ban is megrendeztük immár hagyományos, **nyári táborunkat** Tatán, az Öreg-tó mellett, ahova ezúttal 20 gyermeket tudtunk elvinni. A tatai tábor adta kiváló pihenési és sportolási lehetőségek mellett munkatársaink külön prevenciós programokkal készültek a gyermeknek, ebben az évben a kortárs erőszakra helyezve a hangsúlyt. Kidolgozott prevenciós technikáinkkal a táborban részt vevő gyermekekkel feldolgoztuk a témát, bízva abban, hogy a jövőben közösségeikben érzékenyebbek lesznek a bullying jelenségére.

2018-ban folytattuk együttműködésünket az **Életrevaló Egyesülettel**, akik az intézményünk lakó gyermekekkel végeztek művészetterápiás foglalkozást. 2017-ben a #telefonok névre hallgató projektjükben kisfilmeket forgattak gyermekeinkkel, melynek minden elemét a gyermekek dolgozták ki, 2018-ban pedig rap-dalt írtak. Mindkét évben kimagasló sikerrel szerepeltek hazai és nemzetközi fesztiválokon a kisfilmek, a rangos díjazás mellett azonban kézzelfogható értéként jelent meg a részt vevő gyermeke mindennapjaiban a közös alkotás során összekovácsolódott közösség: a filmforgatások vége után is együtt maradt a csoport, önállóan keresve a találkozási lehetőségeket, melyekre intézményeink minden esetben örömmel biztosították a helyszínt, munkatársaink pedig segítették a gyermekeket a közösség fenntartásában

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

I.

Az S. O. S. Krízis Alapítvány fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztünk a mindenkorai igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásainkat. Azt tapasztaljuk, hogy a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik a családok átmeneti otthona elhelyezést. Javasoljuk **szakmai műhelytalálkozók** megszervezését, melyek kifejezetten az átmeneti elhelyezést igénylő ügyfelek speciális helyzetére helyeznék a fókusz, ezen találkozókkal erősítve a kerületi Családsegítő-és Gyermekjóléti Szolgálat és Intézményünk fennálló együttműködését. Célszerű lenne ezeken a találkozókon felvetni olyan, a szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatban felmerülő kihívásokat, melyek rendezése, kezelése széles körű összefogással valósíthatóak meg. Tekintettel arra, hogy Intézményünk Budapesten helyezkedik el, célszerű lenne az itteni, kerületi Családsegítő-és Gyermekjóléti Központ munkatársai bevonás is ezekben a találkozóba, tekintettel arra, hogy közös ügyfeleink az elérhető ellátórendszer minden pontján érintettek.

II.

A 2018-as év egyik legmarkánsabban jelentkező problémája az ellátottak vonatkozásában az egyre több ellátottat érintő szenvedélybetegség volt. Alkohol-és drogprobléma sokkal több családban jelentkezett eseti helyzetként vagy fennálló problémaként, mely helyzetek kezelésére a családok átmeneti otthonai nincsenek felkészülve, sőt, az ellátás igénybevétele kezeletlen szenvedélybetegség esetén sok esetben súlyosbítja a problémát: a kezeletlen szenvedélybetegséggel élő szülő gyakorta képtelen betartani az átmeneti otthon házirendjét, s ez előbb-utóbb a jogviszonya megszüntetéséhez vezethet, amiről könnyen belátható, hogy méginkább nehezíti a család helyzetét: a másik szülő egyedül marad a gyermekekkel, míg az érintett szenvedélybeteg még attól a minimális segítségnyújtástól is elesik, ami számára addig elérhető volt. Bár a rendelkezésünkre álló szakmai eszközökkel és kapcsolatrendszerrel minden ilyen esetben igyekszünk megszervezni a szenvedélybeteg számára a szükséges ellátást, tapasztalataink szerint ez gyakorta eredménytelen, mert a segítő szolgáltatásokat nem azért veszi igénybe a szenvedélybeteg, mert valóban változtatni akar, hanem mert külső körülményei (átmeneti otthon) szükségessé teszik. Az ilyen motivációval elkezdődő rehabilitációk igen alacsony hatékonysággal működnek, többségében eredménytelenek bizonyultak, vagy látszateredményeket hoztak. Ezen speciális célcsoport: a szenvedélybeteg családtaggal élő, otthonukat veszített családok hatékony megsegítése interdiszciplináris feladatnak kell, hogy legyen, elengedhetetlen a széles körű szakmai együttműködés a különböző szolgáltatók és szakemberek között.

2018-ban ellátott, biatorbágyi illetékességű ügyfelek

Az otthonukat veszített családok számára az önálló lakhatás megteremtése sok esetben lehetetlen feladatnak látszik. A családok átlagos jövedelem-előállító képessége az elmúlt években nem nőtt jelentősen: a gyermekek után járó jövedelmek és az alacsony munkaerőpiaci státuszú munkák bérének összege nem változott jelentősen. Ezzel szemben a fővárosi ingatlanok bérleti díja sokszorosára emelkedett az elmúlt években, s jelentősen át is alakult az bérelhető ingatlanok piaca. A vonatkozó, lakhatási szegénységet felmérő kutatások szerint az alacsony jövedelmű, gyermeket nevelő családok sok esetben kiszorulnak a piaci alapú ingatlanbérletekből, egyrészt azok irreálisan magas bérleti díja, másrészt az ingatlantulajdonosok kirekesztő viszonyulása miatt. 2018-ban is többször előfordult, hogy bár

egy család rendelkezett kellő anyagi tartalékkal egy kaució megfizetésére, nem találtak olyan lakást, amit kiadtak volna nekik.

Mint azt beszámolónk előbbi részében említettük, hatványozottan érződik a szolgáltatást igénybe vevők körében felbukkanó problémák átalakulása, mélyülése. Az általános „lakhatási probléma”, „albérlet elvesztése”, mint szolgáltatásba kerülési indok jellemzően sokkal súlyosabb problémákat takar: pszichiátriai betegség, alkoholizmus, egyéb szerhasználat, családon belüli konfliktushelyzetek, alacsony szocializációból eredő diszfunkcionális működések nagy számban fordulnak elő. A 12 hónapos gondozási idő sok esetben nem elegendő a problémák megnyugtató megoldására, szükséges olykor az ellátási idő meghosszabbítása, illetve az ellátási idő leteltét követően az ügyfél más ellátóhoz való továbbsegítése. Utóbbi eset komoly gyermekvédelmi dilemmákat vet fel, mint ahogyan azok az esetek is, amikor a család képtelen alkalmazkodni az intézmény szabályaihoz, közösségi normáihoz, s emiatt idő előtt kell megszüntetni az ellátást.

2018-ban három intézmény-egységünkben összesen 307 ellátottunk volt, ami 77 családot jelent, ezen belül 116 felnőttet és 191 gyermeket.

Biatorbágy városával a megszokott, gördülékeny, a kliensen elsődleges érdekeit szem előtt tartó együttműködésünk az előző beszámoló elkészítése és benyújtása óta továbbra is fenn maradt. Az előző beszámolónkban szereplő két család közül ■■■■■ Réka - ■■■■■ Pál szülők és két gyermekük 2017.09.01-én kikerült ellátásunkból, helyükre 2018.03.04-én érkezett ■■■■■ Kinga és ■■■■■ Gábor, akkor még két gyermekükkel. A családot Alapítványunk zuglói intézményében helyeztük el – S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona, 1147 Budapest Jávorka Ádám utca 18). 2018.05.31-én ide született meg harmadik gyermekük, a család így öt tagúvá vált. Az édesanya szülői feladatait kezdetben megfelelően ellátta, azonban a gyermekek gondozásával, ellátásával kapcsolatosan gyermekvédelmi probléma merült fel. Az családot a zuglói Családsegítő-és Gyermekjóléti Központ szorosan gondozza. Az édesapa dolgozik, a család – a legkisebb gyermek születését követő, természetes anyagi egyensúlyvesztést követően – bekapcsolódott Alaprákó nevű előtakarékosági programunkba, vállalva, hogy meghatározott összeget minden hónapban félretesznek jövőbeni lakhatásuk megteremtése érdekében. Az előttünk álló gondozási időszak kiemelt célja, hogy megfelelő anyagi tartalékot tudjon képezni a család ahhoz, hogy a gyermekekkel biztos lakhatásba tudjanak költözni, valamint csökkenteni azokat az ártalmakat,

melyek a szülők együttműködési nehézségei és helytelen gyermeknevelési eszközei miatt fennállnak.

2017. július 21. napjától volt ellátásunkban [REDACTED] **Andrea** és gyermeke, [REDACTED] **Jázmin**. Az édesanya ellátásunkba kerülésükkor nem rendelkezett munkaviszonnyal, amit a gondozási idő végéig nem is sikerült tartósan létesítenie, annak ellenére sem, hogy célzott foglalkoztatási programba vontuk, gyakorlatilag „elhelyeztük” őt dolgozni, az Újpesti 1. számú Postán. Az édesanya együttműködése, szabályokhoz való alkalmazkodása esetleges volt, a gyermeke legjobb érdekét gyakorta saját céljai, érdekei mögé sorolta, a látszólagos gondozottság ellenére a családban gyakoriak voltak az olyan jellegű elhanyagolások, mint a kezeletlen tetűfertőzöttség, vagy a gyermek gluténmentes diétájának megtartása. A család a gondozási idő alatt személyi térítési díjat alig fizetett, az édesanya jövedelemnélkülisége miatt inkább az volt a jellemző, hogy anya és gyermeke teljes körű ellátást vettek igénybe.

Meglátásunk szerint a szülő és a gyermek élethelyzete nem indokolta, hogy az anya ne vállaljon munkát, sőt, boldogulásuk elsődleges feltétele lett volna, hogy ne csupán a gyermek után járó jövedelmekre alapozza az édesanya a megélhetésüket. A gyermeket veszélyeztetető szülői magatartás a gyermekjóléti alapellátás eszközeivel nem bizonyult megoldhatónak, javaslatot tettünk az Újpesti Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ felé a gyermek védelembe vételének elrendelésére, melyre a gondozási idő alatt nem került sor. A család 2018. július 6-án kiköltözött intézményünkéből, a kiköltözéskor leadott nyilatkozat szerint egy Biatorbágy, Adél utcai lakcímre. A kiköltözés tényéről és irányáról írásban értesítettük a biatorbágyi családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatot, a gyermek tényleges tartózkodási helyének megváltozás amiatt a védelembe vételi eljárást már az illetékes Központ fogja lefolytatni.

2018. szeptember 9- én került ellátásunkba [REDACTED] **József** és felesége [REDACTED] **Szórádi Nikolett**, valamint két iker gyermekük. Elhelyezésükre szintén zuglói intézményünkben került sor.

Jelenlegi ellátotti létszámunk Biatorbágyi illetékességgel rendelkező családok vonatkozásában 9 fő, ebből 4 fő felnőtt, 5 fő gyermek.

Budapest, 2019. február 15.

Hellenbárt László
Intézményvezető

Pénzügyi beszámoló a Biatorbágy Város által az S.O.S. Krízis Alapítványnak folyósított díj felhasználásáról

2018.				
Megnevezés	Bevétel	Kiadás	Biatorbágy 8 főre	Elszámolás (9 fő)
Központi költségvetés támogatása	98 887 582			
Önkormányzati szerződés (4db)	16 260 375			
-ebből Biatorbágy	3 366 400			
Egyéb bevételek	20 389 923			
Bérleti díjak		7 892 122	0	0
Áramdíj összesen		2 769 561		
Áramdíj arányosan			140 825	75 178
Víz és Csát díj összesen		2 188 255		
Víz és Csát díj arányosan			111 267	59 399
Szemétszállítás összesen		1 016 986		
Szemétszállítás arányosan			51 711	27 606
Gázdíj összesen		3 559 993		
Gázdíj arányosan			181 017	96 634
Bérköltség+járadékok összesen		84 980 388	4 321 037	2 306 745
Fenntartás egyéb ag.ktg.(élelm.,tiszt.,stb)		4 241 022	215 645	115 120
Karbantartási ktg		4 628 971	235 371	125 651
Egyéb költségek		20 632 867	1 049 129	560 068
Összesen:	135 537 880	131 910 165	6 306 002	3 366 400

Budapest, 2019.március 14.

Nyomatékos tehetetlenség - a [REDACTED] család

A család bekerülésének körülményei a családok átmeneti otthonába

A család a Biatorbágyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat javaslatára került a Családok Átmeneti Otthonába. Ellátási jogviszonyuk 2018 kora tavaszán kezdődött meg.

A család beköltözését, az indokolta, hogy az általuk lakott ingatlanban, szabálytalan áramvételezés miatt kikapcsolták az áramot, amellyel fűtöttek is. A családi ház tulajdonjogilag rendezetlen volt, így az áramszolgáltatási szerződés megkötése is ellehetetlenült. Az ingatlan így lakhatatlanná vált a két kiskorú gyermekkel. Kiköltözésük elkerülhetetlen volt, így a család ideiglenesen az apa, István édesanyjának önkormányzati lakásában költözött, ahol hosszabb távon nem maradhattak. Veronika, az édesanya a beköltözésekor 6. hónapos várandós kismama volt Istvánnal közös gyermekükkel, amely tovább sürgette a biztos lakhatásuk megoldását.

A család, tagjai:

Az apa, István, egészségi állapota jó, dohányzik, de alkoholt, tudatmódosító szereket nem fogyaszt. Istvánnak van egy fia az előző kapcsolatából, akit rendszeresen látogat, és havonta elhozza az intézményünkbe is egy-egy napra. István szüleivel tartja a kapcsolatot, amennyiben nincs ideje elmenni hozzájuk, akkor lelkiismeret-furdalása van.

István gyakran nosztalgiazik, hogy régen milyen szép életük volt, mert akkor ő építési vállalkozó volt, sok megbízása volt, de nagyon sok stresszel járt. A megkeresett pénz egy részét beleölték az ingatlanba, de most ez elveszett. Jelenleg az építőiparban dolgozik, de már mint alkalmazott, rendszeresen eljár dolgozni, néha még plusz munkákat is vállal.

István indulatait a gyerekekkel nehezen kezeli, gyakran kiabál velük.

Az édesanya, Veronika, 22 éves, egészségi állapota jó, dohányzik alkoholt, tudatmódosító szereket nem fogyaszt. 8 általánost végzett, igen nehéz gyermekkorra volt, gyermekvédelmi szakellátásban nőtt fel, de ennek ellenére jó kapcsolatot ápol szüleivel. Veronikának van egy öt éves testvére is. Veronika első gyermeke 18 éves korában született, gyermeknevelési tapasztalatokat fiatalon sajátította el. Sok hiányossággal rendelkezik a háztartás, és a gyermeknevelés terén. Sok tapasztalatot szerzett az első két gyermek nevelése kapcsán, de még sok segítségre, támaszra szorul ezek terén.

Veronika gyakran fáradt, türelmetlen, a gyerekeket ekkor is ellátja, de ez közel sem megfelelő minőségben történik, ilyenkor gyakoriak az elhanyagolás jelei a gyermekek nevelésében.

Hivatalos ügyeit önállóan nagyon nehezen intézi, sok segítségre szorul, és gyakran ez miatt nem is intézi el azokat. István nélkül nem szívesen közlekedik, még a kerületben sem, de István nem partner ebben, nem támogatja Veronikát ezekben.

A család beköltözéskor két gyermeket neveltek közösen, **Benit** és **Líviát**, Veronika két korábbi kapcsolatából származó gyermekek, Istvánt apának hívják a kicsik, bár vér szerinti apjuk más. A vér szerinti apákkal a kapcsolattartás esetleges - Veronika elmondása szerint míg Lívia időközönként tartja édesapjával a kapcsolatot, addig Beni egyáltalán nem. A család felvételekor Veronika várandós volt Lillával, aki több órás vajúadás után, egészségesen megszületett május végén.

Beni egy nagyon aranyos, értelmes, egészséges, eleven 4 éves kisfiú, aki gyönyörűen, tisztán fejezi ki magát, udvariassági formulákat ismeri, használja. Korához képest érett, és viselkedése is figyelemre méltó. Értelmi képességei alapján tehetséges gyermek lehet belőle, a korai tehetség felismerése kiutat jelenthet számára, korához képest nehéz még felmérni, hogy miben lesz kiemelkedő. A világra való nyitottsága, valamint a korához képest jó helyzetfelismerése, megfelelő gondozás esetén, kiemelkedő esélyt, jó tanulmányi eredményeket jelenthet számára. Az óvoda jellemzése alapján, Beni gyorsan beilleszkedett a közösségbe, hamar átvette a csoport szokásait, szabálykövető gyermek. A többi gyermek is hamar elfogadta őt. Az óvodába nem verekszik, de megvédi magát, ha szükséges.

Benivel a vérszerinti apukája egyáltalán nem tartja a kapcsolatot, így Istvánt tekinti apának, viszonya vele ambivalens, általában szereti Istvánt, de ha az igazságérzetét sértő büntetést kap Istvántól, akkor sokáig duzzog mérges. Kommunikációs képessége kiemelkedő, amennyiben bántják, megsértik, akkor elmeséli a gondozóinak az őt ért sérelmeket.

Lívia aranyos, egészséges, korának megfelelően fejlett 3 éves kislány. A gyermek ki van éhezve minden szeretetre vagy elfogadás-megnyilvánulásra, érintésre, ölelésre. Gyakran keresi a kapcsolatot a gondozókkal, ezekkel az alkalmakkal töltődik fel. A szeretetétésre kifejezési eszköze a plüss állatkák, amelyeket az irodába lépve egyenként megpuszilgat, megölel. Kommunikációs képessége jó, gyakran elmeséli, hogy mi történt vele, vagy mit kapott. Benire féltékeny egy kicsit, mert azt érzi, hogy ő a nagytesó, és vele többet foglalkoznak, vagy több dologban előrébb van. Játékokon gyakran veszeksznek, egy darab pénzen is képesek összeveszni, játékaikat nehezen osztják meg egymás között.

Itt tartózkodásuk alatt, Lívia több alkalommal töltötte a hétvégéket az édesapjánál, amely nehezítette az alkalmazkodást, más szabályok, körülmények között volt az édesapjánál, mint itt, a családjával közösen az intézményben. A hétvégék után gyakran panaszkodott is az anyuka ez miatt.

Az óvodában Lívia viselkedésével problémák vannak, társaival civódó, játékokat nehezen osztja meg társaival. Előfordult, hogy megharapta a társait. Játékidőben sokat kiabál, néha előfordul, hogy verekszik is

Lilla május végén egészségesen megszületett, az új gyermek érkezése a családba, az új felállás átrendezte az eddigi családszerkezetet, a csecsemő gondozása sok időt, energiát vett el a anyukától, így most már vele foglalkozik többet, és Beni, és Lívia a háttérbe szorultak egy kicsit, Veronika fáradtabb, és érződik a gyermeknevelésen is, ami Lívia, Beni kárára megy.

Lillát a védőnő rendszeresen látta, oltásait rendben, időre megkapta. Fejlődése korának megfelelő.

István nagyon szigorú a gyermekekkel, nevelési eszközei sokszor túlzottak. Sokszor állnak a gyermekek a sarokban, gyakoriak velük a kiabálások, amelyek érzelmileg megviselik őket, sok esetben az ügyeletes kollégánál keresnek biztonságot és szeretetet. Istvánnál, gyakran érezhető, hogy igazán saját gyermeknek csak a közös gyermeküket, Lillát tekinti.

A gondozás kezdetén meghatározott problémák:

A beköltözést követően a család személyes okmányai hiányoztak, mindkét gyermek lakcímkártyája és TAJ kártyája, valamint Veronika TAJ kártyája pótlásra szorultak. A szülők pótolták a gyermekek hiányzó lakcímkártyáját, Veronika TAJ kártyáját viszont - a gyermekek esetében budapesti illetékesség hiányában - , kezdetben nem tudták, egy igazolást állítottak ki

a TAJ kártya érvényességéről. Beköltözésükkor István semmilyen azonosító okmánnyal nem rendelkezett.

A család célja az volt, hogy ügyvéd segítségével rendezze az érvényes adásvételi szerződés kérdését majd a villamos energiaszerződést is, hogy az áramellátás biztosítva legyen abban a házban, ahonnan beköltöztek, hogy majd visszaköltözhessenek oda. Ezen túl a ház felújításra szorul, jelenlegi állapotában lakhatásra alkalmatlan, szükség van az ingatlan szigetelésére, festésére, fűtés rendezésére, az udvar rendbe tételére. Beköltözésükkor körülbelül három hónapi intézményi tartózkodással terveztek, mert szerintük ennyi időre lenne szükségük, hogy az ingatlanukat lakhatóvá tegyék, valamint az áramszolgáltatást, illetve a ház tulajdonjogát rendezzék.

A beköltözéshez szükséges munkák átbeszélése után körvonalazódott, hogy a tervezetthez képest sokkal több időre lesz szükségük, és ez nagyon nehéz folyamat lesz, sok munkára, pénzre, és türelemre lesz szükségük. A családdal való beszélgetés fontos része volt, hogy ha hosszabb ideig is maradnak, akkor ezt ne érezzék kudarcnak. A beszélgetés eredményeként a család is belátta, hogy ezzel számolniuk kell, István magától hozta fel a babaszületést, és egyéb dolgokat, amik lassíthatják a folyamatot.

A gondozás során meghatározott feladatok

A család beköltözése után, miután volt alkalom és lehetőség a tényleges problémák feltérképezésére, valamint az azokhoz kapcsolódó feladatok, megoldási utak megtervezésére, az alábbi fókuszpontokat kapta a gondozás:

1. Szülők, és gyermekek iratainak beszerzése.
2. Gyermekek beíratása óvodába.
3. Születendő gyermek megfelelő ellátása
4. Gyermekek nappali, egészségügyi ellátásával, várandós édesanya ellátásával kapcsolatos intéznivalók.
5. A gyermekek után járó pénzbeli ellátások megigénylése.
6. Gyermekek családi jogállásának rendezése, ide értve a közös gyermek, Leila esetében teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat megtételét
7. Bírósági eljárások elindítása, a gyermektartás ügyekben
8. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megigénylése.

9. A saját ingatlanjuk felújításának realitása, avagy a lakáspályázatok, vagy más utak keresése.

10. Előtakarékosság megkezdése.

A gondozás folyamata

A lakóhelyváltás kapcsán felmerültek a gyermekek napközbeni, illetve egészségügyi ellátásával, a várandós édesanya ellátásával kapcsolatos intéznivalók. Időpontot kértünk körzeti védőnőhöz, az anyuka felvette vele kapcsolatot, így a terhesgondozás is elkezdődött. Az anyukával közös megbeszélés alapján Livia bölcsődei, Beni óvodai elhelyezése is elindult. A családok átmeneti otthona családgondozója is elküldte ajánlását a kerületi Egyesített Bölcsődékbe, előmozdítva Livia bölcsődei felvételét. A szülők márciusban személyesen elmentek jelentkezni, de ott elmondásuk szerint azt az információt kapták, hogy jelenleg nincs szabad férőhely, és csak szeptembertől lehet számítani üresedésre. Májusban jelezte az a bölcsőde, hogy a család valóban járt bent náluk, azonban írásos jelentkezést nem adtak le Livia vonatkozásában, így az elhelyezés sem valósulhat meg – azt javasolják, szeptembertől inkább az óvodai beíratás irányába mozduljanak. Beni esetében a családok átmeneti otthonába való beköltözéskor a legfontosabb feladat az óvodai beíratás volt, ami igen hamar megvalósult: a család beköltözése után pár nappal a gyermek már óvodába járt, beilleszkedése zökkenőmentes volt.

Napközben Veronika igyekezett koordinálni a gyermekeket, azonban alkalmanként nehézségekbe ütközött, a gyerekek szófogadatlanságára hivatkozva. Nyáron javasoltuk az óvoda mihamarabbi megkezdését a gyermekek érdekében, valamint célként fogalmazódott meg Veronika tehermentesítése is. Júliusban aktuálissá vált az óvodai támogató javaslatok megírás, jelentkezés beadása, a két gyermek együttes elhelyezésének kérése, lehetőség szerint azonos óvodába, ahová reggelente együtt viheti a gyermekeket az anyuka. A gyermekek a kerületben, egy másik óvodába együttes felvételt nyertek szeptember hónaptól, ezzel is csökkentenénk az anyára nehezedő terhet, több ideje maradna a csecsemő gondozására.

Mikor szeptemberben mindkét gyermek óvodai ellátása megkezdődött, érezhető volt Veronikán a rá nehezedő teher csökkenése, több ideje maradt legkisebb gyermekére, a májusban született Lillára. A beszoktatás azonban nem volt zökkenőmentes, az óvodából több alkalommal érkezett jelzés arról, hogy Veronika nem viszi be a gyermekeket. Veronikával beszéltünk arról, hogy miért fontos Beninek a rendszeres óvodába való járattatása, majd szorosabban figyeltünk a gyermek óvodai bent létére. Szeptember végén, kérésünkre, elküldte

az óvoda a gyermekek jellemzését, és leírták a jelenlegi problémákat is: Livia az óvodába érve nagyon várja a reggelit ilyenkor több szelet kenyeret, és több pohár folyadékot elfogyaszt, vitt be Veronika tiszta váltóruhát neki. Livia viselkedésével problémák vannak, társaival civódó, játékokat nehezen osztja meg társaival. Előfordult, hogy megharapta a társait. Játékidőben sokat kiabál, néha előfordul, hogy verekszik is.

Veronika nehezen tudta és tudja elviselni egyszerre a 3 gyermek által okozott teher súlyát: sokszor kiabál velük, és ő is - mint István - , eltúlzott büntetést alkalmaz velük. Több alkalommal beszéltünk a családdal a helyes gyermeknevelésről.

Augusztusban egyeztetés történt a szülőkkel, a jövőjükéről, céljaikról. A szülők elmondták, hogy szembesültek azzal, hogy a kisbaba születésével szükségük lesz még időre a házuk felújításával kapcsolatban. Ez miatt nem tudták elkezdni a ház rendbetételét, és azon is gondolkodtak, hogy szeretnének több helyre lakáskérelmeket benyújtani. A család nagy döntés elé került: reális-e a vidéki ingatlanba való visszaköltözés, vagy más utat kellene választani.

A vidéki lakásuk jelenleg nem lakható, jogilag rendezetlen, áramszolgáltatás nincs, felújítás részleges volt, de azóta jelentősen romlott a ház állapota, elloptak belőle mindent, amit a család vásárolt, kiszereztek a kandallót, és minden mást is elvittek a házból. Sok pénzt kellene rákölteni, sok idő, és munka lenne a rendbetétele. Veronika nem szeretne a gyermekekkel oda költözni, mert a hegy tetején van, rossz a közlekedés, messze van a bölcsőde, orvos stb. Ezekben a problémákban mindketten egyetértettek.

Átbeszéltük, hogy augusztus hónaptól kezdik az előtakarékoságot, mert segítség lesz nekik, ha elköltöznek intézményünkbe, és akkora már rendelkeznek egy kisebb megtakarítással, valamint sok esetben a pályázatok feltétele is az önrész bemutatása, amelyből el tudják végezni a szükséges felújításokat.

Június hónapban, megigényeltük a Lilla után járó családtámogatási ellátásokat, valamint Beni és Livia után járó családi pótlékot is, ugyanis a nem egyező lakcímek miatt a Magyar Államkincstár megszüntette a folyósítást. A igénylés után rövid időn belül család megkapta az ellátásokat, visszamenőleg is.

Istvánnak időhiány miatt nem sikerült az okmányait elintézni július hónapra sem, az apasági nyilatkozat is még folyamatban. Közös gyermekük Lilla nem került az apa nevére, mert a gyermek születésekor nem rendelkezett iratokkal, így az anyakönyvi kivonatba sem lett

bejegyezve apaként. Az igazolványok beszerzésére egy végső határidőt kapott István, azonban ezt a határidőt sem tartotta, ezért az együttműködés megszegése miatt írásbeli figyelmeztetést kapott.

Az anya segítségünket kérte, mert gyermektartásdíj megállapítása iránti kérelmet kívánt előterjeszteni a bíróságon a két nagyobb gyermek apáival szemben. Ahhoz, hogy ez megtudjon történni, szükséges az apaság megállapítása is. Az érintett apák adatait összeírtuk, az intézményünk jogásza felkereste a családot, a beadványt összeállította részükre, de Veronika - a megbeszéltek ellenére - nem igazoltatta a szüleivel, hogy a gyermekek fogantatásakor együtt élt a gyermekek apukájával, így jelenleg a beadvány több ponton hiányos, jelenleg nem beadható a bíróságra. Beszéltünk erről a családdal, hogy miért nem tették meg, de sajnos nem tudtak elfogadható érveket felhozni.

Több hónapja felajánlottuk a családnak, hogy adják be a rendszeres Gyermekvédelmi kedvezményhez a kérelmet, a kérelem kitöltésre is került, de a család a megfelelő igazolásokat nem szerezte be hozzá, István nem hajlandó elmenni a Munkaügyi központba, hogy igazolást hozzon arról, hogy nincs bejelentett munkahelye. Ebben az esetben is sokszor egyeztetünk a családdal, de itt sem jutott előrébb az ügyük intézése.

Veronika kapott egy idézést a Gyámügyi Osztálytól, Lilla édesapjának adatai egyeztetése miatt, amely elősegítette volna, hogy be legyen jegyezve apaként István, de a többszöri értesítés ellenére sem mentek el az egyeztetésre. Így mindhárom gyermek családi jogállása továbbra is jogilag rendezetlen maradt.

A család anyagilag bizonytalan alapokon áll, Istvánnak nincs bejelentett munkahelye, így létbizonytalanságban élnek. István nem keres jelenleg rosszul, a napi megélhetési gondjaik nincsenek, de állása bizonytalan. Az elmúlt hónapokban több nem várt kiadásuk keletkezett, Istvánnak volt egy régi közlekedési bírsága 90 000 forintban, amit ki kellett fizetnie, valamint egy régi ügy miatt Veronikától, is levontak két hónapon keresztül 45000 forintot. Levelet írtunk a családdal közösen a végrehajtónak, hogy utalják vissza a levont összeget, mert az a gyermekek megélhetését veszélyezteti, valamint engedélyezzék a részletfizetést számukra. A megkeresésünkre, visszautalásra került 44000 forint, a fent maradó összegre részletfizetést adtak.

A család nem vett igénybe önkormányzati pénzbeli támogatásokat, csak a tárgyi adományokat vették szívesen.

A megbeszélte, és elsődleges fontosságú ügyintézés elmaradása mellett felmerült a gyermekek elhanyagolásának és veszélyeztetésének problémája is: novemberben bejött az irodába Beni, és a szakgondozó ölébe ülve elmesélte, a bal halántékára mutatva, hogy anyukája megdobta a fejét egy papuccsal.

Az ellátási idő alatt Veronikával többször beszélgettünk arról, hogy az emelt hangú fegyelmezés, és a gyermekekkel való szigorú bánásmód nem megfelelő, mert a testi, lelki, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket károsan befolyásolja. Tekintettel arra, hogy hullámzó a család együttműködése, a problémák pozitív irányú változása kismértékű, ezért kértük a gyermekek szorosabb gondozását a Gyermekjóléti Központ részéről.

A jelzés kapcsán a családsegítőjük meglátogatta őket, átbeszélte velük a történeteket, de ekkor még nem látta indokoltnak az esetmegbeszélő összehívását. Ezt követően újabb írásos jelzést küldünk a Központ felé, mert a gyermekek többször jelezték a gondozók felé, hogy éhesek. A családdal beszélünk erről, amelyből egyértelműen látszik, hogy a gyermekek nem étkeznek rendszeresen, és nem megfelelő minőségű élelmiszereket kapnak. A második jelzés alapján a családsegítő már indokoltnak látta az esetmegbeszélő összehívását 2019. január hónapra.

Az esetmegbeszélőn felmerült a gyermekek védelembe vétele is, de gondozási szempontból fontosnak eredménynek tekintenénk, hogy ha a család ezentúl, egy szigorúbb, szorosabb együttműködést tanúsítson felénk, amelynek eredményeképpen a gyermekek körülményei jelentősen javulnának. A családdal közösen határidőkben állapotunk meg a sok elmaradt ügyintézésre, mivel a hivatalos ügyek intézése szinte kivétel nélkül nehezen ment, vagy egyáltalán nem sikerült, fontos eszköz a folyamatok az állandó kísérése, elakadások estén következő megbeszélések. István okmányait több hónapig nem szerezte be, így arra szükséges volt határidőt szabni, amely segítette a feladat elvégzésében. A beszélgetések alkalmával a folyamatok összefüggéseit, összekapcsolódását kellett megértenie Veronikának és Istvánnak, pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény szükségessége tekintetében.

Nagyon nehezen megy nekik az önálló ügyintézés, de családgondozóként fontos feladat volt, hogy az önállóságuk az ügyintézésben megmaradjon, valamint maguk is beletegyék az önrészt a munkába.

Az eset kapcsán felmerülő problémák, dilemmák:

Mivel ez a család még jelenleg az intézményünk lakói, ezért lezárt, végleges eredmények nincsenek. A kitűzött célok mindegyikében sok munka van, és jelenleg is figyelemmel kísérjük, szakmailag segítjük a család életét.

Veronika a gyermeknevelés terén tapasztalatlan, első gyermeke 18 éves korában született, a harmadik gyermek megszületésére már tapasztalatokat szerzett, de a gyermeknevelés terén hiányosságok észlelhetők, túl szigorúak a nevelési eszközeik, nem célravezetőek, és nem következetesek. A gyermeket sok esetben elhanyagolják, nem megfelelően gondozzák, a gyermekek étkezése nem megfelelő. Önértékesítő, ügyintéző képességeik hiányosak, sokszor segítségre, támogatásra szorulnak. István nem segít Veronikának a háztartásban, ügyintézésben és a mindennapokban, így Veronikára a három gyermekkel túl sok teher nehezedik, amely teherrel önállóan, gyakran nem tud megbirkózni.

A gondozás első harmadában csak kis jelek mutattak arra, hogy a gyermek nevelése, ellátása kapcsán problémák merültek fel, komoly dilemmát okozott a teamben, hogy csak sejtés volt az elhanyagolásra, de konkrét tények még nem álltak rendelkezésünkre, amelyek miatt csak januárra jutott el a család addig, hogy a Gyermekjóléti Központ jelzésünkre esetkonferenciát hívott össze, amely talán segíti a család működését. Tovább nehezítette a gyermekek nevelésének követését, hogy a hétvégéket, ünnepnapokat nem töltötték bent az intézményben, így csak a hétköznapiak délutánjait tudtuk figyelemmel kísérni.

Mindkét szülő gyenge, és nem megfelelő szülői kompetenciákkal rendelkezik, melyek sok esetben erőszakos jeleket viselnek, melyben a gyenge kompetenciák mellett nagy fokú feszültség is megjelenik. A fiatal édesanya számára nagy fizikai és pszichés teher a három gyermek ellátása, gondozása, fizikai és érzelmi szükségleteik kielégítése, míg István ebben nem nyújt erős támaszt számára. Az, hogy az édesanya gyermekvédelmi szakellátásban nőtt fel, tovább mélyíti a hiányos kompetenciák kérdését.

Az intézménybe történő beköltözésüket követően szinte azonnal felmerült az, a szociális segítő munkában ismert dilemma, mely megkülönbözteti a kliens által felvetett problémadefiníciót a segítő szakember problémalátásával, illetve ezzel együtt a segítő folyamatban használt eszközök és felmerülő igények kérdését. A család problémameghatározása, és az ahhoz kapcsolt, a segítő kapcsolatra megfogalmazott igény egyértelműen a lakhatás ideiglenes biztosításának kérésére irányult addig, míg fel nem újítják azt az ingatlant, ahonnan beköltöztek – kezdetben egyébben segítséget nem fogalmaztak meg,

s nem is igen fogadtak el. Ezzel szemben a szakemberek számára hamar láthatóvá váltak olyan, életvezetési, gyermekvédelmi és jogi problémák is, melyek megoldatlansága a szülők által felvázolt célt ellehetetleníti, illetve – attól függetlenül – önállóan is komoly megoldandó feladatot jelentenek. Ilyen volt a gyermekek családi jogállásának rendezetlensége, a külön élő apák gyermektartásdíj-fizetési kötelezettségének elmulasztása, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a személyes iratok intézése, de akár Livia bölcsőde beíratásának kérdése is. A gondozás elakadásaiból tisztán látszik, hogy a szülők számára ezek nem jelentettek valós feladatokat, nem köteleződtek el a megoldás irányába: ők leginkább azt szerették volna, ha fedél van a fejük felett addig, míg felújítják a kérdéses ingatlant, s mindenki békén hagyja őket.

A helyzet jellegéből adódóan – az átmeneti gondoskodás sajátosságai miatt – azonban nem lehetett eltekinteni azoknak a kérdéseknek a felvetésétől, melyeket a szakemberek megoldandó feladatnak láttak. S bár a segítő munka középpontjában mindig a kliens általi problémadefiníciónak kell állnia, ez az elv sok esetben torzulhat, ha gyermek is érintett, hiszen a gyermek rövid – és hosszútávú érdeke gyakran nem esik egybe a szülei igényeivel, céljaival, a számukra fontos feladatokkal. Ilyen esetben azonban a – mint mindenhol, a gyermekvédelemben – a gyermek legjobb érdekének érvényesülését kell szem előtt tartanunk.

Az eset lezárása jelenleg folyamatban van. Biztosság vált, hogy a család által elképzelt lakhatási lehetőség felé való törekvés fenntartása zsákutca, ott nem fogják tudni biztosítani a lakhatásukat. A két nagyobb gyermek óvodai gondozása-nevelése megoldott, azonban a felvetett problémák közül olyan sarkalatos feladatok nem oldódtak meg, mint a szülői jogállás rendezése, vagy a gyermektartásdíj kérdése, amik azonban hosszútávon komoly segítséget nyújthatnának a családnak, a nagyobb biztonságot a gyermekeknek. A család jelenlegi kilátása mindössze annyit, hogy az eddigi gondozás során megszerzett, vagy megerősített kompetenciákkal, egy másik átmeneti otthonban, sokkal több idő biztosításával tovább tudnak fejlődni, s egyszer talál eljutnak addig, hogy az egyértelműen kibontakozó feladatok, teendők fontossá váljanak számukra is, s az eddigiekben megerősített képességeik, copingjaik alkalmasak lesznek arra, hogy ügyeiket önállóan intézzék. Addig azonban nagyon hosszú út áll még előttük.

Bársony Róbert
Családgondozó